

Nr 220.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyte av mark mellan kronan och aktiebolaget Öfverums bruk; given Stockholms slott den 2 maj 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

David Pettersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 maj 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Departementschefen, statsrådet Pettersson anför:

Med förmälan att under 1923 mellan domänstyrelsen och aktiebolaget Öfverums bruk förhandlingar ägt rum angående utbyte av vissa fastigheter i syfte att befämja bildandet av större sammanhängande områden av såväl allmänna som bolagets skogar, har domänstyrelsen i skrivelse den 30 april 1924 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå innevarande års riksdag lämna medgivande till berörda utbyte.

På uppdrag av domänstyrelsen har överjägmästaren i Stockholm—Gävle distrikt med biträde av skogstaxatorn i distriktet verkställt uppskattning av bolagets ifrågavarande fastigheter samt de i det föreslagna bytet ingående kronodomänernas skogar, varjämte kronodomänernas inägoområden värdesatts av domänintendenten i Kalmar län.

Av handlingarna i ärendet inhämtas huvudsakligen följande.

De fastigheter, som skulle ingå i bytet, äro följande:

A) **Kronaus fastigheter**, samtliga belägna inom Tjusts revir i Kalmar län:

1) *Larum*, 2 mantal, samt utjorden Dalhem nr 4 i Dalhems socken omfattande 123.27 hektar tomt och åker, 31.97 hektar äng, 3.06 hektar gärdesbackar, 871.70 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 166.40 hektar impediment eller tillhoppa 1,196.40 hektar.

Åkerjorden utgöres av övervägande god lerjord och sandmylla, fördelad på huvudgården, en utgård samt tio torp, av vilka två ligga å själva jordbruksdomänen och åtta å utmarken.

Fastigheten med undantag av utmarken är utarrenderad till den 14 mars 1931 mot ett årligt arrende av 2,046 kronor.

2) *Dalhem* nr 1, $\frac{3}{4}$ mantal, i Dalhems socken omfattande 43.55 hektar tomt och åker, 3.93 hektar äng, 0.22 hektar gärdesbackar, 202.15 hektar produktiv skogs- och hagmark och 24.53 hektar impediment eller tillhoppa 274.38 hektar.

Åkerjorden utgöres av mycket god lerjord på lerbotten, uppdelad på huvudgården och två torp, varav det ena å själva jordbruksdomänen och det andra å utmarken.

Fastigheten med undantag av utmarken är utarrenderad till den 14 mars 1938 mot ett årligt arrende av 1,185 kronor.

3) *Sothem* nr 2, 1 mantal, i Gamleby socken omfattande 28.96 hektar tomt och åker, 2.50 hektar äng, 116.94 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 46.10 hektar impediment eller tillhoppa 194.50 hektar.

Åkerjorden utgöres till hälften av djup, medelgod mossjord samt i övrigt av övervägande lättlera av god beskaffenhet.

Fastigheten är utarrenderad till den 14 mars 1930 mot ett årligt arrende av 800 kronor.

4) *Björkö* nr 1, även kallat *Lilla Björka*, $\frac{3}{4}$ mantal, i Västra Eds socken omfattande 37.87 hektar tomt och åker, 3.85 hektar äng, 78.35 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 36.13 hektar impediment eller tillhoppa 156.20 hektar.

Åkerjorden utgöres av styv lerjord av god beskaffenhet.

Fastigheten är utarrenderad till den 14 mars 1936 mot ett årligt arrende av 1,100 kronor.

5) *Skramstad* nr 1, 1 mantal, med *Lida* nr 1, 1 mantal, i Gamleby socken omfattande 55.35 hektar tomt och åker, 20.65 hektar äng, 46.21 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 37.11 hektar impediment eller tillhoppa 159.32 hektar.

Åkerjorden utgöres av styv lerjord av mycket bördig men tungarbetad beskaffenhet.

Fastigheten är utarrenderad till den 14 mars 1935 mot ett årligt arrende av 2,100 kronor.

Abyggnaderna å förenämnda fem kronodomäner kunna betecknas vara i gott stånd med undantag av dem å Skramstad, där särskilt ny ladugård erfordras inom närmaste tid.

Å Larum och Skramstad finnas kvarn och såg, med drivkraft från mindre vattenfall.

Skogsmarken å kronodomänerna är mycket kuperad med i dagen gående bergklackar och däremellan liggande mer eller mindre bördiga dalgångar och slätter. Den är i stort sett bäst å Larum samt sämst å Skramstad med Lida och Lilla Björka. Skogsbestånden utgöras av barrblandskog med god slutenhet.

Av ifrågavarande kronodomäner gränsar Larum till fastighet, som äges av bolaget, varjämte Dalhem är beläget i närheten av bolagets nämnda fastighet.

B) Aktiebolaget Öfverums bruks fastigheter:

1) *Hyttåsen* nr 1 (1¹), 5 öres- 12 penningland, i Torsåkers socken av Gävleborgs län jämte i samma socken belägna lägenheterna:

- Skommarhyttan nr 5 (5¹), ett fäbodställe,
- Staxvallsängen nr 1 (1¹), en äng,
- Östansjö och Kallmuren nr 3 (3¹), en äng,
- Hyttåsen nr 2 (2¹), en skogstrakt,
- Fors nr 11 (11¹), en äng, och
- Fors nr 12 (12¹), en mulbeteshage.

Nu nämnda egendom, vars lagfarne ägare är P. A. Hedström i Stockholm, har av Hedström försålts till bolaget genom kontrakt den 16 november 1923, vilket kontrakt jämlikt särskilt av Hedström den 17 mars 1924 lämnat skriftligt medgivande är för honom bindande intill pågående riksdags avslutande.

Egendomen innehåller 0.40 hektar tomt och åker, 0.41 hektar gärdesbäckar, 740.60 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 350.11 hektar impediment eller tillhoppa 1,091.52 hektar.

Skogsmarken, som huvudsakligen utgöres av lerblandad grusjord, men i västra delen av sandjord, är bevuxen med ungskog, betående av dels rena tallbestånd och dels barrblandbestånd, med i båda beståndstyperna insprängd björk. Egendomen angränsar kronoparken Grönsinka.

2) Egendomen *Örboholm* i Västerljungs socken av Södermanlands län omfattande följande fastigheter:

- Örboholm eller Gammalgården nr 1 (1¹), 1 mantal,
- Folkvik nr 1 (1¹), $\frac{1}{4}$ mantal,
- Kärr nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
- Luckebol nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
- Mättinge nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
- Tovsjö nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
- Tovsjö nr 2 (2¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
- Yttervik nr 1 (1¹), 1 mantal,

Övervik nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
 Övervik nr 2 (2¹), $\frac{1}{2}$ mantal,
 Bissbol nr 1 (1⁶), $\frac{21}{100}$ mantal,
 Granhusa nr 1 (1³, 1⁴), $\frac{7}{10}$ mantal,
 Kongsbol nr 1 (1⁴), $\frac{45}{100}$ mantal,
 Klacka nr 1 (1³), $\frac{5}{100}$ mantal,
 Klacka nr 2 (2⁴), $\frac{3}{100}$ mantal,
 Klacka nr 3 (3³), $\frac{3}{10}$ mantal,
 Vackebol nr 1 (1³, 1⁵), $\frac{28}{100}$ mantal, och
 Västankärr nr 1 (1⁶), $\frac{15}{100}$ mantal.

I skrivelse den 28 april 1924 har aktiebolaget Skogsegendomar medgivit aktiebolaget Öfverums bruk att förfoga över egendomen Örboholm med underlydande ävensom nedan under 3) angivna egendomen Åhult med underlydande, vilka egendomar tillhöra aktiebolaget Skogsegendomar.

Örboholms egendom, som utgöres av ett sammanhängande område vid Östersjöns kust, omfattar 293.63 hektar tomt och åker, 20.90 hektar äng, 82.64 hektar gärdesbackar, 1,368.97 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 642.19 hektar impediment eller tillhoppa 2,408.33 hektar.

Åkerjorden, som är av god beskaffenhet, består till omkring tre fjärdedelar av svartmylla och i övrigt av lerblandad mulljord, samt är fördelad å huvudgården och 31 arrendegårdar och torp. Arrendegårdarna och torpen äro utarrenderade för sammanlagt 8,625 kronor.

Åbyggnaderna befinna sig i mindre gott skick. Ny ladugård måste omedelbart uppföras vid huvudgården, varjämte å torpen åtskilliga nybyggnader förestå. Å fastigheten finnes vid Skutudden en såganläggning samt ett skogvaktarboställe.

Skogsmarken är starkt bergbunden med mellan berg liggande dalgångar och slätter med i allmänhet växtlig och lätt föryngrad mark, bevuxen med blandskog av tall och gran, varav den äldre är starkt utglesnad men den yngre av normal slutenhet och delvis gallrad.

3) *Åhult* (1²), $\frac{23}{32}$ mantal, med lägenheten Åhults kvarn och såg i Lenhovda socken av Kronobergs län.

Egendomen angränsar kronoparken Kosta samt omfattar 19.87 hektar tomt och åker, 80.98 hektar äng, 10.12 hektar gärdesbackar, 920.46 hektar produktiv skogs- och hagmark samt 458.48 hektar impediment eller tillhoppa 1,489.91 hektar.

Skogsmarken utgöres av småkuperad och stenbunden samt delvis blockig sandmorän, varav omkring halva arealen är kal. Återstoden är bevuxen dels med starkt utglesnade, äldre barrblandbestånd, dels med mera slutna ungskogsbestånd och dels med plantbestånd.

Å egendomen varande åbyggnader äro i mindre gott skick. En äldre ramsåg med maskinhus finnes.

Egendomen är utarrenderad för en årlig avgäld av 900 kronor.

I sin skrivelse av den 30 april 1924 har domänstyrelsen gjort följande sammanställningar i olika avseenden av bytesobjekten.

1) Arealer.

	tomt och åker	äng	gårdesbackar	produktiv skogs- och hagmark	impediment	summa
	h e k t a r					
Kronans fastigheter:						
Larum	123.27	31.97	3.06	871.70	166.40	1,196.40
Dalhem	43.55	3.93	0.22	202.15	24.53	274.88
Sothem	28.96	2.50	—	116.94	46.10	194.50
Lilla Björka	37.87	3.85	—	78.85	36.18	156.20
Skramstad med Lida	55.85	20.65	—	46.21	37.11	159.82
Summa	289.00	62.90	3.28	1,315.35	310.27	1,980.80
Bolagets fastigheter:						
Hyttåsen	0.40	—	0.41	740.60	350.11	1,091.52
Örboholm	293.63	20.90	82.64	1,368.97	642.19	2,408.83
Åhult	19.87	80.98	10.12	920.46	458.48	1,489.91
Summa	313.90	101.88	93.17	3,030.03	1,450.78	4,989.76

Enligt förestående sammanställning är totala arealen av bolagets fastigheter $2\frac{1}{2}$ gånger kronans i bytet ingående sammanlagda areal. Detta gäller jämväl i det närmaste den produktiva skogs- och hagmarken. Tages däremot endast hänsyn till tomt- och åkerarealen är bolagets areal endast obetydligt större än kronans.

2) Den produktiva skogs- och hagmarkens godhetsgrad.

	Kronans fastigheter		Bolagets fastigheter	
	hektar	%	hektar	%
Bonitet II	1.94	—	—	—
» III	91.22	7	50.23	2
» IV	519.77	40	625.43	20
» V	490.62	37	1,221.91	40
» VI	169.72	13	875.07	29
» VII	36.64	3	206.83	7
» VIII	5.44	—	51.06	2
Summa	1,315.35	100	3,030.03	100

Medelboniteten är således något högre å kronans fastigheter.

3) Ståndskogens fördelning på de olika åldersklasserna.

	Kronans fastigheter		Bolagets fastigheter	
	hektar	%	hektar	%
1—20-årig skog	125.45	10	678.94	22
21—40 » »	145.76	11	666.27	22
41—60 » »	276.27	21	413.11	14
61—80 » »	298.62	22	283.12	9
81—100 » »	168.21	13	85.44	3
101— » »	76.26	6	69.92	2
Kalmark	229.78	17	833.23	28
Summa	1,315.35	100	3,030.03	100

4) Skogens beskaffenhet å de produktiva skogs- och hagsmarkerna.

	Kronans fastigheter	Bolagets fastigheter
	% av arealen	% av arealen
Ungskog 1—40-årig skog	21	44
Medelålders skog, 41—80-årig	43	23
Äldre skog, 81-årig och däröver	19	5
Kalmark	17	28
Summa	100	100

5) Totala virkesförrådet i kubikmeter fast mätt.

	å produktiv skogs- och hagsmark		å impediment och inägor
	summa kbm.	kbm per hektar	summa kbm.
Kronans fastigheter:			
Larum	134,667	154	3,848
Dalhem	23,790	118	1,311
Sothem	15,623	134	1,855
Lilla Björka	5,921	76	989
Skramstad med Lida	4,565	99	1,616
Summa	184,566	140	9,619
Bolagets fastigheter:			
Hyttåsen	25,192	34	578
Örboholm	47,582	35	8,875
Åhult	10,979	12	1,797
Summa	83,753	28	11,250

6) Taxeringsvärden.

	inägoområden m. m. kronor	skog kronor	summa kronor
Kronans fastigheter:			
Larum	104,100	163,700	267,800
Dalhem	39,200	31,400	70,600
Sothem	38,500	35,800	74,300
Lilla Björka	37,700	22,000	59,700
Skramstad med Lida	—	—	83,700
Summa	—	—	556,100
Bolagets fastigheter:			
Hyttåsen			113,000
Örboholm			¹ 576,100
Åhult			100,000
Summa			789,100

¹ Ungefärligt värde.

7) Uppskattningsvärden.

	inägo- områden kronor	skogs- och hagmark kronor	diverse kronor	summa värde kronor	avgående poster kronor	summa nettovärde kronor
Kronans fastigheter:						
Larum	95,465	775,068	—	870,533	87,406	783,127
Dalhem	35,215	151,951	—	187,166	20,020	167,146
Sothem	29,124	146,847	—	175,971	19,199	156,772
Lilla Björka	31,503	55,817	—	87,320	10,891	76,429
Skramstad med Lida	49,472	47,896	—	97,368	7,017	90,351
Summa	240,779	1,177,579	—	1,418,358	144,533	1,273,825
Bolagets fastigheter:						
Hyttåsen	100	254,486	2,000	256,586	55,987	200,599
Örboholm	369,854	554,021	32,000	955,875	380,115	575,760
Åhult	30,611	87,251	10,000	127,862	81,789	46,073
Summa	400,565	895,758	44,000	1,340,323	517,891	822,432

Bolagets fastigheter äro besvärade, förutom av penninginteckningar, jämväl av följande *inteckningar* för annat än fordran, nämligen

1) Hyttåsen nr 1, 5 öres- 12 penningland, av en den 16 mars 1903 under § 81 i inteckningsprotokollet meddelad inteckning till säkerhet för 50 års nyttjanderätt från den 1 september 1901 av mark för framdragande av elektrisk kraftledning till Sandvikens järnverk;

2) Kongsbol nr 1, $\frac{45}{100}$ mantal, av en den 8 mars 1922 under § 208 i inteckningsprotokollet meddelad inteckning till säkerhet för vägservitut; samt

3) Åhult, $\frac{23}{32}$ mantal, med lägenheten Åhults kvarn och såg av en den 30 juni 1897 under § 309 i inteckningsprotokollet meddelad inteckning till säkerhet för servitut, som förbehållits åt Lessebro bruk och därvarande vattenverk enligt 8:de punkten i kontrakt den 31 maj 1897 avseende rätt till begagnande av vatten från Sandsjön och Nässjön samt vid dessa sjöar erforderliga hålldammar med nödiga dammfästen å hemmanet Åhults ågor.

Egendomen Hyttåsen har tidigare hembjudits kronan till inköp. Genom beslut den 4 juni 1920 fann Kungl. Maj:t ej skäl bifalla en av domänstyrelsen gjord framställning om inköp för kronans räkning av egendomen för 243,000 kronor. Sedermera har, enligt vad domänstyrelsen i sin förenämnda skrivelse av den 30 april 1924 meddelat, egendomen ånyo ett antal gånger hembjudits kronan, men har domänstyrelsen ej reflekterat härå, när det begärda priset ej sänkts.

I detta sammanhang torde böra omnämnas, att domänstyrelsen — enligt vad en av domänfiskalen upprättad promemoria i ärendet utvisar — alltsedan 1913 fört rättegång mot aktiebolaget Öfverums bruk rörande skada genom uppdämning å ågor, tillhörande kronodomänen Larum och belägna invid sjön Stora Vrängen. Målet har av parterna fullföljts hos Kungl. Maj:t, som genom dom den 1 mars 1920 visat målet i vissa avseenden åter till vederbörande häradsrätt, där det för närvarande är anhängigt. Enligt förberörda promemoria kräves utredning, bland annat, rörande de brukningsmetoder, som voro rådande i slutet av 1600-talet, då en i målet åberopad dammbyggnad skulle hava anlagts. Denna utredning har vållat stora svårigheter, då de av kronans ombud åberopade handlingarna icke kunnat återfinnas vare sig i riksarkivet eller hos kammarkollegium. Målet handlades sista gången den 4 maj 1923 och uppsköts då till den 11 juni 1924.

I sin skrivelse av den 30 april 1924 har domänstyrelsen meddelat, att vid de med bolaget förda förhandlingarna skillnaden mellan värderingsbeloppen för bytesobjekten — vilken skillnad, enligt ovan angivna uppskattningsvärden, uppgår till (1,273,825—822,432=) 451,393 kronor till kronans förmån — avrundats till 450,000 kronor, samt att bolaget i skrivelse den 14 april 1924 förklarar sig villigt erlægga denna mellangift, dock under villkor att beloppet ej behövde utbetalas förrän tidigast den 15 oktober 1924 samt att avbetalning därefter, om bolaget så önskade, finge ske i repriser mot att bolaget ställde fullgod säkerhet samt erlade sex procent ränta. För genomförandet av bytet hade bolaget dessutom i skrivelse den 5 maj 1923 uppställt det villkoret, att här ovan omnämnda rättegång angående uppdämning av vatten från kronans sida nedlades.

Överjägmästaren i östra distriktet har uppgivit, att avverkningen från kronodomänerna Larum och Dalhem under senare år varit jämförelsevis ringa, huvudsakligen beroende på att avforslingsförhållandena vore ogynnsamma, samt att öppnandet av nya transportvägar skulle vara förenat med kostnader, vilkas förräntande allt för mycket skulle komma att tynga på förvaltningen. De stora värden, som genom överlåtelsen av dessa kronoegendomar skulle tillföras domänverket, kunde genom placering i andra mera välbelägna skogsmarker åt verket i framtiden lämna vida högre ränta, än vad nu kunde utvinnas. Vad beträffar övriga i bytet ingående kronodomäner — Sothem, Lilla Björka och Skramstad med Lida — ansåge överjägmästaren det under alla förhållanden vara till fördel för kronan att avhända sig desamma och placera valutan i mera välbelägna, produktiva skogsmarker.

Överjägmästaren i Stockholm-Gävle distrikt har jämväl uttalat sig för det föreslagna bytet och såsom skäl härför anført, att det ur national-ekonomisk synpunkt måste betraktas som en fördel, att det värdefulla virkeskapital å kronodomänerna Larum och Dalhem bleve tillgodogjort på billigaste sätt, vilket skulle ske, därest aktiebolaget Öfverums bruk bleve ägare till desamma. Bolaget hade nämligen genom sin belägenhet större förutsättningar än vilken som helst annan innehavare att kunna på billigaste sätt utnyttja därvarande virkesförråd. Ett avsevärt penningkapital behövde därjämte ej tagas i anspråk för anläggning av nödvändiga och dyrbara transportleder. Det måste betraktas som en fördel för domänverket att genom bytet erhålla nära 2¹/₂ gånger så stor areal produktiv skogsmark med avsevärt bättre läge än vad de fem kronodomänerna erbjöde.

Domänstyrelsen har under åberopande av de skäl överjägmästarna anført och då en försäljning av de mindre kronodomänerna till de åsatta värdena vore av största fördel för domänverket, tillstyrkt det ifrågasatta bytet under villkor att kronan erhåller en kontant mellangift av 450,000 kronor att betalas på sätt bolaget i sin förberörda skrivelse av den 14 april 1924 föreslagit, att bolagets ifrågavarande fastigheter överlåtas till kronan, fria från andra gravationer än förut angivna inteckningar för nyttjande- och servitutsrätt, att bolaget inträder i kronans rättigheter och skyldigheter i förhållande till kronodomänernas arrendatorer, samt att kronan nedlägger ovan omförmälda rättegång angående uppdämning av vatten.

Det föreslagna bytet synes mig, på sätt domänstyrelsen och skogsstats-Departements-
chefen.tjänstemännen framhållit, vara för kronan förmånligt. Visserligen finnas å kronans ifrågavarande fastigheter ansevärliga sparade virkesmängder, under det att nuvarande virkesbeståndet å de av bolaget erbjudna markerna icke är lika rikt. Såsom överjägmästarna anført, föreligger emellertid för kronan svårighet att på ett rationellt sätt exploatera kronodomänernas virkeskapital. Bolagets fastigheter åter skulle i kronans hand erbjuda betydligt bättre

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 181 häft. (Nr 220.) 2

möjligheter i nämnda hänseende. Att märka är även, att kronan genom bytet skulle erhålla en väsentligt större areal produktiv skogsmark än som förefinnes å kronodomänerna, varjämte mellangiften lämnar tillgång till inköp av ytterligare dylik mark. Då därtill kommer att den värdering, enligt vilken bytet skulle ske, synes vara gjord med omsorg och kunna för kronans del godkännas, samt mot de av bolaget uppställda villkoren icke torde vara något att erinra, anser jag mig böra till alla delar förorda ifrågasvarande byte.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att ett utbyte av fastigheter må äga rum mellan kronan å ena sidan och aktiebolaget Öfverums bruk å andra sidan på följande sätt och villkor:

att kronan till bolaget överlåter följande kronodomäner i Kalmar län:

2 mantal Larum nr 1 samt utjorden Dalhem nr 4 i Dalhems socken, $\frac{3}{4}$ mantal Dalhem nr 1 i Dalhems socken, 1 mantal Sothem nr 2 i Gamleby socken, $\frac{3}{4}$ mantal Björkö nr 1 eller Lilla Björka i Västra Eds socken och 1 mantal Skramstad nr 1 med 1 mantal Lida nr 1 i Gamleby socken;

att bolaget till kronan överlåter följande fastigheter fria från andra gravationer än ovan omförmälda inteckningar för nyttjande- och servitutsrätt:

5 öres- 12 penningland Hyttåsen nr 1 (1¹) med lägenheterna Skommarhyttan nr 5 (5¹), ett fäbodställe, lägenheten Staxvallsängen nr 1 (1¹), en äng, lägenheten Östansjö och Kallmuren nr 3 (3¹), en äng, lägenheten Hyttåsen nr 2 (2¹), en skogstrakt, lägenheten Fors nr 11 (11¹), en äng, och lägenheten Fors nr 12 (12¹), en mulbeteshage, samtliga fastigheter belägna i Torsåkers socken av Gävleborgs län,

1 mantal Örboholm eller Gammalgården nr 1 (1¹), $\frac{1}{4}$ mantal Folkvik nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Kärr nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Luckebol nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Mättinge nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Tovsjö nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Tovsjö nr 2 (2¹), 1 mantal Yttervik nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Övervik nr 1 (1¹), $\frac{1}{2}$ mantal Övervik nr 2 (2¹), $\frac{21}{100}$ mantal Bissbol nr 1 (1⁶), $\frac{7}{10}$ mantal Granhusa nr 1 (1³, 1⁴), $\frac{45}{100}$ mantal Kongsbol nr 1 (1⁴), $\frac{5}{100}$ mantal Klacka nr 1 (1³), $\frac{3}{100}$ mantal Klacka nr 2 (2⁴), $\frac{3}{10}$ mantal Klacka nr 3 (3³), $\frac{28}{100}$ mantal Vackebol nr 1 (1³, 1⁵) samt $\frac{15}{100}$ mantal Västankärr nr 1 (1⁶), samtliga fastigheter belägna i Västerljungs socken av Södermanlands län, och

$\frac{23}{32}$ mantal Åhult (1²) med lägenheten Åhults kvarn och såg i Lenhovda socken av Kronobergs län;

att bolaget inträder i kronans rättigheter och skyldigheter i förhållande till arrendatorerna å kronans förberörda fastigheter,

att bolaget såsom vederlag för det högre uppskattningsvärdet å kronans i bytet ingående fastigheter till kronan gäldar 450,000 kronor att kontant utbetalas antingen i dess helhet den 15 oktober 1924 eller medelst avbetalningar, vilkas belopp och förfallotid domänstyrelsen äger bestämma, åliggande det i sistnämnda fall bolaget att för betalning av belopp, som utestår oguldet efter nyss sagda dag, ställa säkerhet, som av domänstyrelsen god-

kännes, ävensom att å sådant belopp erlægga ränta efter 6 procent om året från samma dag, tills full betalning sker; samt

att kronan nedlägger ovan omförmälda rättegång mot bolaget angående uppdämning av vatten.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.
